

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvste za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštne proste.

Rdeče farbarije.

Dunaj, 13. jan. 1914.

V torek v zgodnjem jutru je brzovav raznesel z Dunaja veselo vest, da je mešana komisija sklenila, da se bo po novem dohodninski davek začel plačevati šele od 1600 K dalje, ne pa od 1200 K, kakor je sedaj, ali kakor pravijo socialni demokrati: eksistenčni minimum se je zvišal na 1600 K. Eksistenčni minimum je popolnoma napačna beseda; ta pomenja tisto vrednost, ki se ne sme zarubiti, ne pa dohodkov, ki se od njih ne plačuje davek. Saj mora n. pr. kajzar, ki ima bajto vredno 300 kron plačati od nje; za vsak košček zemlje je davek; vsak obrtnik mora odrajtovati pridobinski davek, četudi daleč nima 1200 oziroma od zdaj dalje 1600 kron dohodkov.

Vesela je ta novica za delavce in sploh za tiste, kateri imajo kolikor toliko stalno plačo. V naši tobačni tovarni si bo marsikaka družina odsopla, ki so ji zdaj nakladali dohodninski davek. To, kar so na shodih naši delavci večkrat grajali, se je vsaj nekoliko izpremenilo. S kmetom je pa ta reč nekoliko drugačna. Popolnoma gotovo je namreč, da bo davčna oblast izkušala kmele, ki so dozdaj plačevali od 1200, oziroma 1400 kron dohodkov, pomakniti v dohodkih na 1600 K. Zato že danes opozarjamo na silno važnost letošnjih napovedb za kmečko in tudi obrtno ljudstvo. Prezreti tudi ne smemo, da zdaj izgubi precej oseb volivno pravico v drugem razredu pri občinskih volitvah in s tem v mestih pravico voliti v mestni skupini. No, to ne bo dotičnika ravno bolelo. Rajši pusti pač volivno pravico, kakor bi plačeval davek.

Ker izgubi država pri tem krog 5 milijonov letnih dohodkov, so se nekaj malega zvišale davčne postavke od 1.800 kron dalje in od 10.000 dalje se je od državne zbornice sklenjeni povišek zvišal za 3 odstotke. S tem se ta reč pokrije. Revnejši bodo torej pri novem davku razbremenjeni in bogatejši bodo še več plačevali, nego je bilo od vlade predloženo.

Kako pa je prišlo do tega? Znano je, da je državna zbornica z enim glasom večine sprejela slovenskega poslanca Rokarja predlog, naj se davek plačuje še-le od 1.600 kron dalje. Ni ga bilo poslanca, ki bi ne bil za to, toda vlada je izjavljala, da

tega na noben način ne sprejme, in da pa-de finančni načrt, če se sprejme imenovani predlog. Seveda se je zdaj izkazalo, da vlada ni vedela, kako in kaj. Gosposka zbornica je sklep poslanske zbornice zavrgla in sklenila še nekaj drugih izprememb. Zakon je prišel nazaj in poslanci so zdaj z enim glasom večine sprejeli določbo, da se plačuj davek od 1200 K dalje, druge sklepe gosposke zbornice so pa odklonili. Gosposka zbornica je nato sklenila, da ostane pri svojem prejšnjem sklepu. Izvolila se je nato komisija, ki sta vanjo poslali vsaka zbornica po 26 članov. Poslanci vseh strank so se dogovorili, da ostanejo pri sklepih poslanske zbornice; vsi, tudi socialni demokrati so imeli trden sklep, da ne puste nobene izpremembe in so torej šli h komisiji s prepričanjem, da ostane 1200 K najnižja davčna stopnja. To je treba podčrtati, ker zdaj trobijo socialni demokrati, da so oni to dosegli. Ta trditve je gola demagogična laž. Noben socialni demokrat ni niti v sanjah mislil, da bo komisija prišla na 1600 K.

Ta misel je prišla od gospodov knezov in grofov v gosposki zbornici. Ti so z mogočno ponosnostjo predlagali izprva 1400 kron, kasneje 1600 K (zato se je posebno trudil bivši ministrski predsednik baron Beck) in izpadek 5 milijonov kron še ponosneje prevzeli večinoma na svoje rame, oziroma na rame bogatih slojev. To je bilo začudenje! Socialni demokrati so imeli pripravljene najostreje osebne napade na člane gosposke zbornice. Diamand je imel natančno izračunano, koliko dobi ta in oni od bonifikacij glede na špirit, a govor mu je ostal v žepu in nazadnje so socialni demokrati gospodo iz gosposke zbornice blagorovali in slavili. Ta gospoda je naredila sijajno potezo. Naenkrat je bila v ospredju in vroča zaušnica je zadela vlado in poslansko zbornico, češ, saj vi oboji nič ne znate, vam je treba vodstva in voditelji smo mi.

Poslanci, ki so vladi verjeli, da ne gre drugače, nego da se ostane pri 1200, so se naučili, da ti vladi ne gre vere, ker ne obvlada več svojega položaja, in četudi ne hote blamira tiste, kateri so ž njo. Vlada je pa tudi dobila svoje. Pač se je ministrski predsednik nazadnje zahvaljeval, toda z besedami se oteko lice ne da ozdraviti. Zdravil se je z zagovarjanjem, ki je pa drugod že prišlo iz navade.

Gosposka zbornica je hotela pokazati, da ima svojo, neupogljivo voljo, da ima voditeljsko moč, in da se, če se ji zdi, postavi tudi v zvezo s socialno demokracijo. Obenem je pa hotela — saj en del je to naravnost nameraval — izpodmakniti stališče Stürgku. Gotovo je vse to znamenje življenja in moči; državni zbor se je izkazal kot životvoren organizem, ki mu manjka samo spretnih rok; glede na sedanjost vlado se je pa jasno izpričalo, da velikih nalog, ki čakajo na nujno rešitev, ne bo izpeljala. Treba bo izpremembe in ta bo tudi prišla. Ali jo bo izpeljal Stürgk, ali kdo drugi, tega danes nihče ne ve. O Stürgku tudi tega ne vemo, ali umeva razmere, kakršne so, ali ne; samo to mu brez ovinkov radi priznamo, da se politične smrti ne boji in da bo znal častno zatisniti ministrsko-predsedniške oči.

Boj med poslansko in gosposko zbornico.

Dunaj, 18. jan. 1914.

Večina poslanske zbornice je v petek večer sklenila, da ne sprejme nespremenjenega predloga skupne komisije, temuč da vložijo spreminjalni predlog. To se je zgodilo v sobotni seji. Hrvatsko-slovenski klub se je v tej točki pridružil večini.

Bistvo spora med gosposko in poslansko zbornico obstoji v sledečem:

Novi zakon o osebnih dohodkih naj močneje obremeni bogatejše sloje. Zato je predlagala poslanska zbornica, naj se čisti dohodki od 10.000 K dalje močneje obdavčijo kakor doslej.

Gosposka zbornica pa zahteva, da se novo višje obdavčenje začne že pri dohodkih od 1800 K dalje, češ, to je zanjo načelo, od katerega ne odneha.

Po tem načelu bi pa prišli že srednji, deloma tudi mali kmetje, mali obrtniki, mali nastavljenici itd. v višji davek.

Zato je sklenila večina poslanske zbornice, da tega načela nikakor ne sprejme, temuč da ima ostati v bistvu pri prvotnem sklepu poslanske zbornice — da imajo tedaj novo breme, ki bo služilo zgolj za zboljšanje uradniških plač, nositi izključno le tisti, ki imajo nad 10.000 K letnega čistega dohodka.

Tej večini pripadajo vse stranke, izvzemši socialnodemokrate, češke agrarce, češke radikalce in češke svobodomislece.

Označeni predlog večine se je, kakor rečeno, vložil v soboto. Predlagatelj so vsi načelniki omenjene večine, na prvem mestu načelnik Hrvatsko-slovenskega kluba dr. Šusteršič.

Čudno vlogo igrajo v tej stvari socialni demokrati. Ti ljudski zastopniki kar besnijo za zvišanje davka na dohodek od 1800 K dalje! In zakaj? Iz edinega vzroka, ker bi se na ta način pomaknilo kakih 15 tisoč socialnodemokratskih volilcev na Dunaju iz četrtega v tretji volilni razred in bi potem po mnenju socialnih demokratov bilo lažje mogoče, omajati krščansko večino v dunajskem mestnem občinskem svetu. To je tudi vzrok, zakaj da židovsko časopisje po večini drži zoper poslansko zbornico in vleče z gosposko zbornico in socialisti. Poleg tega se boje bogati židje za svojo možnjo.

Slika je sedaj sledeča:

Na eni strani kapitalisti, bogati židje, socialni demokrati in — gosposka zbornica; na drugi strani nesocialistična večina poslanske zbornice.

Tretji faktor pa tvorijo češki agrarci, ki celo reč obstruirajo — pa ne radi stvari, temuč iz čisto političnih vzrokov. Mislijo namreč, da s to obstrukcijo vržejo sedanjo vlado.

Kako se stvar razvije naprej? Če pride do glasovanja, bo v poslanski zbornici z veliko večino sprejet predlog poslancev dr. Šusteršiča in tovarišev. Nato ima beseda zoper gosposko zbornico.

Če bi pa češki agrarci vztrajali pri obstrukciji, se državni zbor ta teden zaključi in novi zakon o osebnih dohodkih izvede po § 14.

Da bi pa vlada odstopila vsled obstrukcije čeških agrarcev, se v krogih poslanske zbornice ne smatra kot zelo verjetno.

Čudno je pa na vsak način, v kakšno družbo je zašla gosposka zbornica: Delajo se dovpti o zvezi članov gosposke zbornice s socialnimi demokrati in obstrukciji.

Ljudska izobrazba na jugu.

Ljudsko štetje leta 1910 je zlasti glede na število onih, ki znajo brati in pisati, oziroma ne znajo, jako zanimivo. Če se omejimo na dežele, ki nas najbolj zanimajo, to je na Kranjsko, Trst, Goriško, Istro in Dalmacijo, dobimo sledečo sliko:

In ko je Vasilij dospel drugič na konec hodnika, je stopil Ivan Meredič k oknu in z lahkoto potegnili dvoje železnih palic iz okna in ju zopet pritrdil.

In ko je Vasilij Persenobov pogledal drugič skozi okno, je Ivan Meredič že ležal na prični in oči imel trdno zaprte; ker pasesel se je na svojem zmagoslavju, in kmalu bo svoboden in nočna tema ga bo sprejela v svojo zaščito; in že je padal mrak v njegovo celico.

»Ivan Meredič, je že proč«, je pričel Vasilij Persenobov. »Čuj me vendar, in stopi no semkaj, ker samo ti smeš slišati.«

Ivan Meredič pa ni odprl oči in še gani se ni. Vasilija Persenobova je skrbelo; ni vedel, kako naj izvrši dano povelje, če ne bo trdovratni jetnik pričel govoriti.

»Ti stari osel«, je začel kričati. »Tepec, tepec vseh tepcev! Ali meni, da te bom požrl? S teboj moram govoriti. Ali ne razumeš tega? Lump ti, cigani!«

Ves razburjen je naenkrat obmolknil, ker se je domislil, da je preglasno kričal. Udaril je s kopitom ob tla, da je glasno zaropotalo in z roko si je obrisal potne srages čela.

Ivan Meredič se ni gani; tiho in nepremično je ležal na prični, samo včasih je oprezno pogledal, in to zaničljivo, na razburjenega Vasilija Persenobova; a izdati se ni hotel, da je čul stražnikove besede.

S tem itak kmalu ne bo govoril več. Vasilij Persenobov je zaloputnil z oknom in pustil Ivana Merediča samega v njegovih mislih. Premišljal je.

Torej bom moral pričeti drugače. Kar

LISTEK.

Vprašanje.

(Iz cikla Sibirskje povesti.)

Napisal L. Knud Fredrik. — Poslovenil Jaklič.

Ko je Ivan Meredič premeril štiri korake dolgo razdaljo od okna do vrat že tiščokrat, se je vstopil pred vrata in pritisnil tlo na ključavnico.

Glasno in težko, kakor bi hoteli vzbuditi celo poslopje, so odmevali enakomerni koraki stražarja po hodnikih, in to je Ivan Meredič čim dalje bolj jezilo. Kako je on čutil te samozavestne, ropotajoče korake, ki o tolkli težko podkovani po kamnitih ploščah, kakor bi oni vladali vesoljno Rusijo.

Koraki so se bližali njegovi celici. Te korake je posebno dobro poznal; bili so rdečelasega Vasilija Persenobova, kateri je vedno zelo pazljivo gledal nanj. Ko bi mogel temu širokoustnemu tepcu zaviti vrat, to bi bila slast.

Toda Ivan Meredič je bil premoder, da bi izdal svoje misli. Odkar so mu v Polonskem raztrgali hrbet s knuto, ker je bil ječarju zagnal v glavo lonec smrdeče godle, od takrat ni ne z besedo, ne z obrazom izdal svoje misli in kaj občuti.

Sedaj so se Persenobovi koraki ustavili pred njegovimi vrati. Ivan Meredič je dobro vedel, kaj bo sledilo in naglo se je vlekel na ozko trdo pričo. In že je zarož-

lalo okno v vratih in rdečelas Vasilij je pomolil svojo glavo skozi.

Ivan Meredič je zaprl oči, ker ni hotel z njimi izdati jeze in srdu, ki se je podil po njegovih možganih.

»Zakaj že spiš, Ivan Meredič?« se je oglasil Vasilij Persenobov tiho in pridušeno.

»Stopi semkaj«, je nadaljeval, ko je Ivan Meredič začudeno odprl oči, »nekaj ti povem. Stopi no semkaj! ... Ali morda poznaš?«

In zašepetal je ime tako tiho, da ga Ivan Meredič pri najboljši volji ni mogel umeti. Ivan Meredič je ostal miren na ležišču in se delal, kakor bi Vasilijevih besedi sploh ne umel. Vedel je dobro, da je kaznjencem pod smrtno kaznijo prepovedano se pogovarjati s čuvaji; in čul je bil krič, kateremu je sledil strel, ker je starji kmet Petrov neprestano nagovarjal stražnika. In poleg tega rdečelasemu Vasiliju ni mnogo zaupal. Zato je bilo boljše.

»Stopi no vendar!« je priganjal Vasilij Persenobov, »nimaš dosti časa, ker moram dalje.«

Koraki so se čuli po hodniku. Bil je poročnik Nikolaj Gregorovič. Predno je mogel Vasilij Persenobov zapreti okno, je že prihajal poročnik izza vogala. Stopal je naglo. Vasilij Persenobov je zaprl okno in pozdravil.

»Kaj je pes govoril?« je vprašal častnik in pristavil je potihem: »Se ti zopet ni posrečilo ga napeljati k pogovoru?«

Njegove oči so se zapile v stražnikov obraz. Vasilij Persenobov je molčal, težko je bilo uganiti, ali iz zadrege ali iz premisleka.

»Govoril ali še celo razsajal, tega ne; samo enkrat sem pogledal!« je naglo javil častniku, da je jetnik čul v celici, in potihem je pristavil: »Še vedno je nezaupljiv.«

»Je že dobro«, je dejal na glas Nikolaj Gregorovič, a potihem je pristavil: »Tepec si, Vasilij! Zvedeti moram, če je ta Ivan Meredič kdaj poznal neko Olgo Meredič. Umeješ? Potrudi se!«

S tem se je obrnil in odšel s hitrimi koraki v svojo sobo, ki je ležala na koncu hodnika.

Medtem ko je Nikolaj Gregorovič skrbno privlekel izpod postelje železno skrinjico, potem ko je skrbno zaklenil vrata, zagnil okna, je pričel brskati in pregledati stare obledele papirje, je stopal Vasilij Persenobov z odmevajočimi koraki po dolgem hodniku in si ubijal svoje možgane z mislimi.

»Kaj je hotel častnik od njega? Zakaj je hotel zvedeti, če ta Ivan Meredič pozna neko Olgo Meredič, in kdo je ta Olga Meredič. In če je stvar dobra ali slaba, ki jo namerava Nikolaj Gregorovič s tem Ivanom Meredičem?«

In ni si mogel podati jasnega odgovora in vedno bolj čutil, da ima Nikolaj Gregorovič drugačne misli od njega. In odločil se je storiti, kar se mu bo zapovedalo.

Zopet se je bližal Meredičevi celici in šumno je odprl okno.

Z ostrim očesom je pazil Ivan Meredič na vsako stražnikovo kretnjo, in ko je prvič dospel na konec dolgega hodnika, je naglo potegnul izpod prične precej dolgo vrv in jo položil na tla. Segala je trikrat od okna do vrat, in nazadnje od okna do

Brati in pisati je znalo leta 1910 v teh deželah med:

Nemci	94,43% vseh,
Lahi	81,74% vseh,
Slovenci	79,13% vseh,
Hrvati (Srbi)	35,48% vseh.

Ne brati ne pisati ne zna v teh deželah med:

Hrvati (Srbi)	63,67% vseh,
Lahi	17,42% vseh,
Slovenci	15,40% vseh,
Nemci	4,15% vseh.

Kar je vmes še odstotkov, so oni, ki znajo brati, toda ne pisati in sicer je teh največ med Slovenci, to je 5,47%. Te številke povedo čisto jasno, da bi, ako bi teh 5,47% Slovencev znalo še pisati, stali Slovenci na avstrijskem jugu glede števila onih, ki znajo pisati in brati, takoj za Nemci, ker imajo Slovenci že tako menj analphabetov nego Lahi! Dalje sledi iz teh tabel, da stoji na najnižji stopnji Hrvati.

Napredek v tem oziru kaže primerjave s prejšnjim desetletjem. V teh kronovinah je znalo brati in pisati leta 1900 med:

Nemci	88,61% vseh,
Italijani	71,06% vseh,
Slovenci	65,67% vseh,
Hrvati (Srbi)	24,00% vseh.

Analphabetov pa je leta 1900 bilo med:

Hrvati	75,00% vseh,
Italijani	27,27% vseh,
Slovenci	24,79% vseh,
Nemci	9,05% vseh.

Napredovali so torej v zadnjem desetletju najbolj Slovenci, to je za 14%; Nemci so za 6%, Lahi in Hrvati vsak za 11%.

Če se primerjajo starostne dobe, se vidi, da tako Slovenci kakor Hrvat, ki so sicer v tem oziru najbolj na slabem, Lahe vedno bolj dohitvajo in utegnejo Slovenci Lahe v prihodnjih desetih letih skozi in skozi prehiteti, ne le dohiteti! Od ljudi, starih od 10 do 20 let, zna med Slovenci v jugoavstrijskih deželah pisati in brati 95,91% moških in 95,94% žensk, med Lahi pa v isti dobi le 93,4% moških in 92,7% žensk. Od ljudi, starih od 21 do 30 let, zna med Slovenci pisati in brati 93,4% moških in 92,8% žensk, med Lahi le 92,2% moških in 87,8% žensk. Šele pri ljudeh v starosti od 31 do 40 let dohitvajo Lahi Slovence, pa še tu le med moškimi in sicer je Slovencev tu za spoznanje še vedno več večjih pisanja in branja nego Lahe. Med namreč 88,7% proti 88,5%; med ženskami v tej dobi pa zna Slovenk pisati in brati 86%, Lahinj pa le 82%. Šele pozneje prehitevajo Lahi Slovence za spoznanje.

Kakor vidimo, moremo Slovenci, če na nič drugega, biti ponosni na to, da se Lahi z vso svojo tisočletno kulturo, kljub temu, da stoji za njimi kraljestvo in da jih avstrijska vlada pred nami favorizira, navzlic svojim neprimerno večjim narodnim bogatstvom, ne morejo pred nami ponašati z večjo splošno ljudsko izobrazbo. V teh številkah se brezdvoma izraža energija, naprednost in brihtnost našega ljudstva, ki je kljub preganjanju in zapostavljanju od vseh strani v tem oziru dohitelo italijanski narod in bi tudi dohitelo Nemce, če bi vlada nasproti nam tako pravično izvajala temeljni državni zakon kakor ga, ne.

Pri tej statistiki bi bilo še omeniti, kako vlada južne dežele tudi v šolskem oziru zanemarljivo. Če pustimo severne dežele, ki vladnih dobrot uživajo na mernike, na strani in primerjamo Dalmacijo, Gorisko, Istro in Tržaško z alpskimi, vidimo, da

je v alpskih deželah le 3,87% analphabetov, v omenjenih južnih pa skoraj 32%. Na zadnjem mestu stoji seveda Dalmacija (62,82 odst.), dasi bi državniška modrost zahtevala, da se ravno tej deželi posveča največja pažnja, ker je za velevlastno stališče monarhije najbolj važna.

Dnevne novice.

— **Shodi, tečaj in prireditve na Spod. Štajerskem.** V Jarenini se vrši v nedeljo dne 25. jan. po večernicah občni zbor pol. društva. Govori poslanec Roškar. — Pripravlja se tudi v Jarenini socialni tečaj za Jarenino in sosednje župnije. Shod in tečaj se bosta vršila v Orničevi hiši, kjer je bila nekdanja Krambergerjeva gostilna (nad cerkvijo). — Socialni tečaj se pripravlja v Št. Lovrencu na Dravskem polju za Dravsko polje in v Št. Jurju ob juž. žel. Glede tečaja, če se bodo, čas in kedar se bodo vršili, se bo razglasilo v dotičnih krajih. Prosimo zaupnike, da pridno agitirajo. — V nedeljo dne 18. t. m. so bile sledeče prireditve: dr. Hohnjec je govoril na shodu v Galiciji pri Žalcu, urednik Žebot na shodu Orlov v Ormožu (dopolodne), urednika Moškerc in Žebot na obč. zboru skupine J. S. Z. v Gradcu (popoldne). Poleg teh se je vršilo še več drugih shodov in več veselice.

— **Ptujski Nemci se kavsajo.** Mestni stražnik ptujski Zentrich in uradni predstojnik Gürtler sta zelo huda in mogočna gospoda. V poznih nočnih urah, ko vladajo vinski in šnopsarski duhovi, hodita ta dva junaka po mestu in nadlegujeta mirne ljudi. Zentrich je lansko leto nahlulil po nepotrebnem znanega Hutterja. Nasledek je bila tožba, iz katere se je razvilo še več drugih. Tudi Ornič je prišel zraven in je pričal proti svojemu nekdanjemu prijatelju Hutterju. Položaj je nastal na sodišču v Ptuj tak, da je Hutter spoznal, da bo obsojen. Prosil je za delegacijo drugega sodišča. Njegovi prošnji se je ugodilo. Tako se je pralo umazano ptujsko štajercijansko perilo dne 10. t. m. na okrajni sodnji v Mariboru. Obravnava je bila zopet preložena. Stvar postaja vedno — lepša. Štajerc, čedne prijatelje in varuhe imaš!

— **Dol pri Hrastrniku.** V nedeljo dne 11. jan. je bil občni zbor izob. društva. Govoril je č. g. dr. Josip Hohnjec iz Maribora. V svojem govoru je nam pokazal namen in pomen naših katol. organizacij. Med poslušalci je bilo posebno veliko kršč. moč in mladeničev, ki so živahno pritrjevali besedam g. govornika. Novi odbor se je sestavil tako: preds. Karol Bantan, posestnik, podpreds. Anton Vetrnik, župnik, tajnik Mih. Orožen, pos. sin, njegov nam. Anton Brinar, posestnik, blagajnik Anton Peršuh, kaplan, njegov nam. Franc Stravs, posestnik, knjižničar Mih. Strukeli, poštni sluga, preglednik računov Franc Majcen in Jakob Drakler, oba trgovca. Po večernicah je bil ustanovni shod »Dekliške zveze«. Prišlo je veliko mladenk in žen, ki so z napeto pozornostjo sledile govoru č. g. dr. Jos. Hohnjca, ki jim je razložil, kaj je pravo kršč. življenje in kaj je namen dekliških zvez. K novi ustanovljeni zvezi je pristopilo čez 40 slov. deklet.

— **Št. Lenart nad Laškimi.** C. kr. okr. glavarstvo v Celju je prošnji tukajšnjega župana g. Vinko Lapornik ugodilo, ter ukazalo nadomestno volitev, pri kateri je bil dne 4. jan. izvoljen g. Anton Jančič,

posestnik in cerkveni ključar v Št. Lenartu županom. Ta je torej že tretji župan novoustanovljene občine sv. Lenarta nad Laškimi. Čudna usoda zasleduje župane imenovane občine. Prvi, Ferd. Trupej, je po preteku pol leta umrl, Vinko Lapornik je izgubil dne 18. aprila 1913 svojo ženo, kar ga je primoralo, da je odložil župansko čast.

— **Pogreb grofice Stürgkh,** matere ministrskega predsednika grofa Stürgkha, se je vršil v Halbenraju. Udeležilo se ga je mnogo članov odličnih rodbin, članov gosposke zbornice, duhovnikov, med njimi dekan ljutomerski vitez č. g. M. Jurkovič.

— **Ormož.** Velika liberalna zvezda je zasvetila v našem mestecu, ki leži, kakor je Spodnještajercem znano, tik ob hrvaški meji ob Dravi. Advokat dr. Ferdo Lašič je tisti meteor, ki razsvetljuje naše gnezdo. Moč bi rad postal velik. Čudež se svoji naravi in duševni velikosti je naskočil pri letošnjem občnem zboru Čitalnice, svojega advokatskega konkurenta dr. Gvidona Serneca in ga je hotel vreči s predsedniškega stola. A ni mu »ratalo«. Ker ni postal predsednik, osnoval je svojo liberalno stranko, tako, da glešamo sedaj Ormožanci dve liberalni stranki. Gosp. dr. Lašiču k uspehu čestitamo, posebno pa k njegovim kupčijam.

— **Wastian in Südmarka.** Vodstvo »Südmarke« razglašalo v graškem Volksblattu, da se je društveno nadzorstvo prepričalo, da Wastian »ni jema!« Südmarkinega denarja. Ta Südmarkin razglas je prišel radi tega tako pozno v liste, ker je bil v Gradcu štrajk tiskarskih stavcev.

— **Povest nesrečnega zakona.** »Die Zeit« z dne 10. t. m. objavlja sledeči članek: Sodišča se zdaj pečajo z neko zadevo, ki vzbuja v prizadetih krogih veliko pozornost. Zadeva ima predzgodovino, ki je že nad deset let stara. Leta 1902 je umrl neki ugledni industrijec, ki je bil solastnik neke velike oparne. Zapustil je enega sina in dve hčerki, stari 6 in 16 let. V njegovi hiši je občeval takrat neki visoki uradni upravnega sodišča, ki je prišel v državni zbor radi svoje velike nadarjenosti in po neki južnoavstrijski stranki, v kateri je prvo vlogo igral. Zelo živahno je osobito v proračunskem odseku nastopal in je poleg tega še pri upravnem sodišču presenetljivo hitro še primeroma mlad postal dvorni svetnik. Pridobil si je naklonjenost poznejše umrlega industrijca in je poročil vdovo kmalu na to, ko je njen prvi mož umrl. Veliko prijateljev rodbine je takrat pred tem zakonom svarilo. Dvorni svetnik se je nastanil v rajnikovem stanovanju. Zakonska sta se pa pričela kmalu pripraviti, ker je baje dvorni svetnik bolj lahkoživ živel kakor je to želela njegova žena, ki je bila po strogih načelih vzgojena. Izdatki gospodinjstva so se pokrivali zgolj po dohodkih žene, medtem ko je dvorni svetnik večji del svojih ne malih dohodkov zase porabil. Nesprotstva med zakonskima so postajala vedno večja, ker je baje žena dvornega svetnika večkrat na nezvestobi zasačila. Nesporazumljenja so se pozneje neizmerno povečala in povzročila strašno očitjanje proti dvornemu svetniku. Dvorni svetnik je namreč postopal s svojima pastorkama zelo toplo in končno so mu suho očitali, da se je proti eni obeh deklic pregrešil tako, da je — tako se je bralo — prišel v nasprotstvo s postavo. Neko nižeavstrijsko okrajno sodišče je uvedlo tudi kazensko sodno preiskavo, ki se je pa ustavila. Žena je nato nastopila za ločitev zakona in zakon se je končno sporazumno ločil. Dvorni svetnik — medtem je zopet v službi napredoval — pa svojih zvez z rodbino svoje ločene žene ni prekinil. Prevzel je mesto sovaruha njenih vnukov in je, kakor trde svojci žene, razdiral v rodbini, ki je prej tako srečno živila. Koristi svojih varovancev je zelo nesrečno čuval. Zdaj je rodbina ločene žene pri kompetentnih sodiščih nastopila z zahtevo, da naj vzamejo njenemu možu sovaruštvo, ki je bilo za nje zelo škodljivo. V prošnji se je naglašalo, da je rodbina zaman upala, da bo že visoko stališče sovaruha prisililo, da se v danih razmerah prostovoljno umakne. V zvezi s to prošnjo se, kakor trdijo, vložiti tudi proti visokemu uradniku več tožb za odškodnino.

lj Dr. Hečič pride na zagrebško univerzo. Ban kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije je podelil dr. Francu Hečiču, profesorju v Ljubljani, dovoljenje za predavanja iz slovenskega jezika in literature na filozofični fakulteti Franc Jožefove univerze v Zagrebu.

— **Bosenski pionirski polk v Mariboru.** Ustanovi se bosenski pionirski polk. Prvotno mu je vojna uprava nameravala določiti garnizijo ob Savi v Bosni, a nadvojvoda prestolonaslednik je ukazal, da naj se novi pionirski bataljon nastani v Mariboru. Pionirji bodo imeli pionirsko uniformo, samo mesto čepice bodo nosili fes.

— **Umrli je pri Sv. Petru pri Mariboru** Franc Fras. Pogreb v četrtek ob deseti uri dopoldne. — V ljublj. dež. bolnici je umrl rudar Potočan, ki se je ponesrečil v rudniku na Ojstrem.

— **V št. Lenartu pri 7 studencih** je po dolgi mučni bolezni umrl blagi oče g. žup-

nika Franca Treiberja, Tomaž Treiber, star 80 let.

— **Samoumor gimnazijca.** V Celju se je ustrelil 17 let stari gimnazijec Walter Leuschner iz Brežic, kjer je njegov oče oskrbnik.

— **Na smrt obsojena detomorilka.** Porotno sodišče v Ljubnu je obsodilo 38letno vdovo, perico Ano Bachhoferjevo na smrt na vešala. Bachhoferjeva je vrgla svojega šestletnega sina v vodo, ker jej je bil ovira pri zopetni moztviti. Po umoru svojega otroka je odšla Bachhoferjeva v gostilno.

— **Nesrečna smrt.** (Sv. Florijan pri Rogatcu.) Pretekli četrtek popoldne se je odpravil Jožef Ogrizek s svojim mlajšim bratom podirat bukev, ki je stala na strmini za hišo. Ko je bilo drevo podžagano in je začelo padati, se je podtaknil in padel. Drevo ga je zgrabilo, za seboj potegnilo in tako zmlelo, da je bil pri prici mrtev. Bil je komaj v 24. letu.

— **Imenovanja.** C. kr. vodja zemljiške knjige gosp. Silvester Fohn v Celju je imenovan za ravnatelja zemlj. knjig.

— **Ogenj.** Gornji Grad 13. jan. Nocoj je pogorela Joškovi v trgu hiša in gospodarsko poslopje. V nevarnosti je bil ves trg. Požarnima brambama tržki in bočenski, se je posrečilo omejiti požar.

— **V Faleskinijevi opekarni v Brežicah** je požar napravil za 60.000 kron škodo. Zavarovalnina znaša 30.000 K.

— **Železniški stroj je raztrgal v Trbovljah** prožnega delavca Andreja Brgleza, ki je preslišal dohod vlaka.

— **Obsodba pošnega defraudanta.** V četrtek dne 15. t. m. je bil obsojen poštni uradnik Pivonka, ki je v Celju ukradel denarni pismi z 30.000 K in 6000 K na tri leta težke ječe. Defraudacijo je izvršil na ta način, da je vzel najtežje pismo takrat, kadar je bilo pomotoma v došlem izkazu pisem manj pisem izkazanih, kakor jih je bilo v resnici. To je bilo dvakrat in oba krat je Pivonka porabil to priliko za tatvino. Poštna uprava je krivce iskala povsod drugod, le na Pivonko, ki je živel preko svojih razmer, dolgo časa ni nihče mislil. Izdala ga je le njegova velika predrznost.

— **Vol je umoril posestnika Zabukovška od Sv. Križa na Stajerskem.** Vol ga je vrgel s tako silo ob tla, da si je Zabukovšek zlomil tilič in obležal mrtev.

— **Zaupani denar ukradel.** Gostilničarka Terezija Stonerwitz v Trbovljah je 7. t. m. avtomobilskemu sprevozniku Cirilu Tušek izročila 770 K, da ji s kolodvora pripelje izprilje tobak. Tušek se je pa vrnil brez tobaka in brez denarja, češ, da mu je bil denar medpotoma v avtomobilu ukraden. Pri zaslišanju se je pa Tušek zapletel v taka protislovja, da se je vložile proti njemu kaz. ovadba.

— **Sv. Jurij ob Taboru.** Poročil se je učitelj-vodja deške šole g. Robert Senica z gdnco M. Piki, hčerko krojaškega mojstra iz Žalca. — Smrt je pobrala zadnje mesece minulega leta gospodinjci Cecilijo Julhart, p. d. Sirševo iz Ojstriške vasi ter Zofijo Kuder, p. d. Slakanovo iz Lok. — Umrli je tudi Matija Markošek, p. d. Mežnar iz Šmiklavža. Bil je v bojih za Slezvig. — Holštajn ter rad pripovedoval o svojih zanimivih vojaških doživljajih. Pokopali so tudi Martina Virant, očeta znane hiše iz Gomilske, N. v m. p. — Hišo in posestvo, rajne vdove Alojzije Drobež v Lokah, ki je umrla brez dedičev, je na dražbi kupil tukajšnji rojak g. Blaž Grobler, orožnik v Stari Loki na Kranjskem.

— **Umrli je v št. Ilju v Slov. gorici** g. Genovefa Pak, posestnica in mati bivšega trgovca Henrika Pak v št. Ilju.

— **Izobraževalno društvo v Rečici ob Savinji** priredi na Svečnico večjo prireditev z igro in petjem. Opozarjajo se sosedna društva, da nas posetijo.

— **Prestavljen je sodnik dr. Ivan Tertnik** iz Celja za okrajnega sodnika in predstojnika sodišča v Šoštanj.

— **Radi roparskega napada na lesnega** trgovca Vogrinca iz Slavine pri Ptuj, izvršenega 9. nov. m. l., so zaprli te dni zagoriškega župana Al. Holz in tam. kočarskega sina Jakoba Braček, infanterista 87. pešpolka v Pulju, ki se je nahajal na bolniškem dopustu.

— **Učiteljske izpremembe na Sp. Štajerskem.** V začetni pokoj je prestavljen nadučitelj v Rogški slatini Fran Janisch. Trajno so vpokojene učiteljice Marija Furlan, Olga Gregorič in Emilija Kren.

— **Sv. Florijan pod Bočem.** Na svečnico se bo pri nas ustanovila Marijina družba. Pri tej slovesnosti nam je obljubil svoje sodelovanje prof. dr. Hohnjec. Ob tej priliki bo tudi zborovanje mladeničev in dekliške zveze.

— **Slovensko čebelarstvo društvo** za Spod. Štajersko ima 25. t. m. ob pol 11. uri dopoldne v Celju v Narodnem domu, občni zbor.

— **Zima v Pulju** je te dni tako huda, da že nad 20 let ne pomnijo take. Ob večerih piha ledena burja, ki je nosila sneg, da so se za ograjami in plotovi napravili zameti. V Pulju je naneslo nad 20 cm snega. Zimo čuti zlasti

Toda kako? Nobena pot se mu ni zdela prava.

In ko je dospel na konec hodnika, je naenkrat vedel, kaj ima ukreniti. Sklenil je stopiti k njemu prijazno in odkrito povedati naročilo in vprašal ga bo za ime — kako že, da, Olga Meredič.

Vasilij Persenobov je naenkrat obstal in se udaril ob čelo. Ali ni to čuden slučaj. Merediču je vendar ime Ivan, tudi, ali, in to morda sploh ni slučaj.

Misli so se mu podile po glavi. Čutil je, da je zanj preveč. Kaj vendar ima njegov poročnik?

Toda, kaj to njega briga. Dobil je po-velje in to mora izvesti, drugega nič.

S tem možatim sklepom se je bližal Ivanovi celici in odprl okno. Že iz navade je najprej pogledal na prično.

Ali, kaj se je zgodilo. Prična je bila prazna, a Ivan Meredič... res, ta je sedel na oknu in skušal potisniti gorenji del telesa skozi okno. Meredič bo vsak hip padel v globino. In tukaj se ne godi vse po predpisih. Okno ima vendar železno omrežje in palice, in kje so te? In k temu ne sme Ivan Meredič meni nič, tebi nič svoje celice zapustiti in iti na izprehod. Ivan Meredič je vendar jetnik, katerega mora on stražiti.

In končno se je Vasiliju Persenobovu razjasnilo, kaj se godi; tudi vedel je, da tega on ne sme dovoliti in spomnil se je za sredstvo, da prepreči to nakano.

Dvignil je k oknu puško in vljudno zagrozil:

»Vrni se no, tega ne smeš, pridi no semkaj, sicer bom moral ustreliti.«

Toda Ivan Meredič ni odgovoril glasno, samo njegove temne oči so nrosile in

pri tem so bile tako grozne, da je Vasilija obšla smrtna zona. A kljub temu ni smel dovoliti.

Ivan Meredič je poskušal potisniti svoje telo skozi okno. Samo, da bi že enkrat bil na tleh, potem ga že ne bodo nikdar dobili. Zunaj je bila že gosta tema in v bližini je vedel za varno votlino. Samo da ta tepec ne bi še streljal.

Meredičeva glava je ravno izginila iz okna ali boljše, hotela je izginiti, ko je počila Vasilijeva puška in bliskoma je izginil jetnik v globino.

Za hip je obstal Vasilij Persenobov okamenel na mestu. Sedaj je ustrelil ubožca. Ivan Meredič je bil mrtev, in sedaj ne bo mogel izvršiti povelja.

A dolgo časa ni mogel premisljevati. Koraki so prihiteli od vseh strani k njemu. Vprašanja so padala na vprašanja. Tudi poročnik je stal pred njim.

Nikolaj Gregorovič je bil ravno prekinil pismo, kojega odgovor se je glasil: »Ljubljena Olga! Upam, da sem prišel na sled Tvojega pogrešanega brata.«

Nik. Gregorovič je vpraševal Vasilija, da se je temu vse mešalo po glavi. In sedaj ne bo mogel izvršiti dane naloge.

Naenkrat se je zgrudil Vasilij Persenobov pred noge svojega poročnika in omedlel je.

Nikolaj Gregorovič je odšel s počasnimi, negotovimi koraki v pisarno, in njegovo ljubzensko pismo je vsebovalo tužno sporočilo. Kajti v jarku pod zidom so našli ustreljenega Ivana Merediča.